

LIIKUNTATIETEELLISEN TIEDEKUNNAN OHJEET VÄITÖSKIRJAN ESITARKASTAJALLE

Pikaohje esitarkastajille	1
Väitöskirjavaatimusten tiivistelmä	1
Määritelmä ja tieteelliset kriteerit	1
Väitöskirjan rakenne	1
Itsenäisen työn osuus	2
Esitarkastusprosessi ja esitarkastajan tehtävä	2
Esitarkastajien nimeäminen	2
Esitarkastuksen materiaalit ja yhteydenpito	3
Plagiatintunnistus ja epäily hyvän tieteellisen käytännön loukkauksesta	3
Esitarkastuslausunto	3
Esitarkastuslausunnon lähettäminen ja esitarkastuspalkkio	5
Päätöksenteko	5
Arviointiasteikko	6

Esitarkastajien tehtävänä on varmistaa, että väitöstilaisuusvaiheeseen pääsevät käsikirjoitukset täyttävät Jyväskylän yliopiston väitöskirjavaatimukset ja että työn tieteellinen taso täyttää väitöskirjan hyväksymiselle asetetut vähimmäisvaatimukset.

PIKAOHJE ESITARKASTAJILLE

- Täytä *väitöskirjan arviointilomake* ja kirjoita lomakkeella olevaan pohjaan noin [3–4 sivun lausunto](#), jossa esität väittelyluvan myöntämistä tai epäämistä sekä käsikirjoituksen vahvuudet ja heikkoudet.
 - Halutessasi voit myös esittää, kuuluuko väitöskirja alansa parhaimmistoon (korkeatasoisimman 5 % joukkoon).
 - Arviointilomake on toimitettu esitarkastajille sähköpostitse.
- Palauta lausunto ja täytetty arviointilomake *viimeistään kuukauden kuluessa nimityksestä ja käsikirjoituksen vastaanottamisesta osoitteeseen* doctoral-dissertations@jyu.fi.
 - Muista allekirjoittaa dokumentti, sähköinen allekirjoitus käy.
- Yksityiskohtaiset ohjeet tehtävään: [Esitarkastusprosessi ja esitarkastajan tehtävä](#).

VÄITÖSKIRJAVAATIMUSTEN TIIVISTELMÄ

Jyväskylän yliopiston väitöskirjavaatimukset löytyvät kokonaisuudessaan yliopiston verkkosivuilta: [Väitöskirjavaatimukset | Jyväskylän yliopisto](#). Alla tiivistelmä keskeisistä vaatimuksista.

Määritelmä ja tieteelliset kriteerit

Väitöskirjan tulee olla tutkimukseen perustuva eheän kokonaisuuden muodostava tieteellinen esitys väittelijän tutkimusalalta. Väitöskirjan tulee osoittaa väittelijän kriittistä ajattelua, oman tutkimusalan syvällistä tuntemusta sekä tieteellisen tutkimuksen menetelmien hallintaa ja soveltamiskykyä. Sen tulee sisältää uutta tieteellistä tietoa ja perusteltuja tuloksia sekä olla tieteellisesti vakuuttava, rehellinen ja tutkimuseettisten normien mukainen.

Väitöskirjan rakenne

Artikkeliväitöskirja koostuu samaa ongelmakokonaisuutta käsittelevistä artikkeleista ja yhteenvedosta. Se voi sisältää julkaistuja tai julkaistavaksi hyväksytyjä vertaisarvioituja artikkeleita tai käsikirjoituksia, jotka ovat tieteellisessä vertaisarvioinnissa tai valmiita lähetettäväksi vertaisarviointiprosessiin. *Artikkeliväitöskirjassa tulee olla vähintään kaksi, tyypillisesti 3–4 tieteellistä julkaisua tai käsikirjoitusta, joista vähintään yksi on julkaistu tai julkaistavaksi hyväksytty vertaisarvioitu artikkeli.*

Väitöskirjakokonaisuuden artikkelien ja käsikirjoitusten määrään vaikuttavat tekijän

itsenäisen työn osuus sekä artikkeleiden a) laajuus, b) tieteellinen laatu ja merkittävyys sekä c) julkaisutyyppi ([OKM julkaisuluokituksen julkaisutyyppi A – vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit](#)). Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa suositellaan, että artikkeliväitöskirjaan sisältyy vähintään yksi A1 tai A3 julkaisuluokkaan kuuluva artikkeli, joka sisältää uusia tuloksia tai tietoa. Lisäksi väitöskirjaan voi sisältyä julkaisuluokkiin A2 tai A4 kuuluvia artikkeleita.

Artikkeliväitöskirjan yhteenveto sisältää kysymyksenasettelun, kirjallisuuskytkökset, teoreettisen viitekehityksen, menetelmät, osatutkimusten tulokset ja johtopäätökset sekä niiden vaikuttavuuden arvioinnin. Yhteenvedon tulee muodostaa tiivis tasapainoinen kokonaisuus, joka on laadittu sekä väitöskirjaan sisältyvien artikkelien ja mahdollisten käsikirjoitusten että kirjallisuuden perusteella. Yhteenvedon ei tarvitse sisältää sellaista uutta tieteellistä tietoa, jota ei ole tuotu esille artikkeleissa.

Monografiaväitöskirja on aiemmin julkaisematon, yksin tekijän nimissä oleva yhtenäinen tieteellinen tutkimus. Tekijä voi julkaista väitöskirjan aihepiiristä artikkeleita ennen varsinaista väitöskirjan valmistumista ja viitata niihin väitöskirjassaan.

Itsenäisen työn osuus

Väittelijän itsenäisen työn osuuden tulee olla osoitettavissa kaikissa väitöskirjoissa ja *kuvattuna selkeästi väitöskirjan yhteenveto-osassa*. Mikäli väitöskirja sisältää yhteiskirjoitettuja artikkeleita tai käsikirjoituksia, väittelijä laatii yhteenveto-osaan selvityksen itsenäisen työnsä osuudesta kussakin yhteisjulkaisussa. Itsenäisen työn osuuden kuvauksen lopussa tulee mainita, onko väitöskirjan tekemisessä hyödynnetty tekoälypohjaisia sovelluksia. Jos tekoälypohjaisia sovelluksia on käytetty, tämä on kuvattava väitöskirjassa.

Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa artikkeliväitöskirjassa väittelijän on oltava ensimmäinen kirjoittaja vähintään yhdessä osajulkaisussa. Lisäksi väitöskirjaan voi sisältyä osajulkaisuja, joissa väittelijä jakaa ensimmäisen kirjoittajuuden tai ensimmäinen kirjoittaja on joku muu. Ohjaaja voi olla osajulkaisujen yhteiskirjoittaja, mutta ei ensimmäinen kirjoittaja.

ESITARKASTUSPROSESSI JA ESITARKASTAJAN TEHTÄVÄ

Esitarkastajien nimeäminen

Tiedekunta määrää käsikirjoitukselle vähintään kaksi tohtorin tutkinnon suorittanutta esitarkastajaa, jotka ovat professoreita tai joilla on muulla tavoin osoitetut riittävät tieteelliset ansiot. Esitarkastajien tulee olla muualta kuin Jyväskylän yliopistosta. Väitöskirjan ohjaaja tai seurantaryhmän jäsen ei voi toimia esitarkastajana.

Esitarkastajien nimeämisessä tulee noudattaa hallintolain mukaista esteettömyysvaatimusta. Esitarkastajat eivät saa olla väittelijään sellaisessa suhteessa, joka voi asettaa heidän puolueettomuutensa kyseenalaiseksi.

Väitöskirjaohjaajan tulee selvittää esteellisyys jo ennen esitarkastajien nimeämistä. *Jos esitarkastaja epäilee esteellisyyttään, hänen tulee ottaa yhteyttä jatkotutkintokoulutuksen tuen tiimin mahdollisimman pian, doctoral-dissertations@jyu.fi.*

Esitarkastuksen materiaalit ja yhteydenpito

Jatkotutkintokoulutuksen tuen tiimi toimittaa tiedekunnan päättämille esitarkastajille käsikirjoituksen ja esitarkastuksen ohjeet. *Esitarkastajan ei tule ottaa vastaan käsikirjoituksen muokattuja versioita tai muuta aineistoa suoraan väittelijältä tai ohjaajalta.*

Esitarkastajat ja väittelijä eivät saa olla yhteydessä keskenään. Yhteydenpidon (mikäli sille on tarvetta) tulee tapahtua jatkotutkintokoulutuksen tuen tiimin välityksellä. Esitarkastajan on mainittava esitarkastuslausunnossaan, mikäli hän on ollut yhteydessä väittelijään tarkastusprosessin aikana.

Plagiaatintunnistus ja epäily hyvän tieteellisen käytännön loukkauksesta

Käsikirjoitus tarkistetaan plagiaatintunnistusohjelmalla (Turnitin) ennen esitarkastajille lähettämistä. Esitarkastajat voivat pyytää raportin käyttöönsä. Jos esitarkastukseen jätettyyn väitöskirjaan kohdistuu epäily hyvän tieteellisen käytännön loukkauksesta, esitarkastajien tulee noudattaa yliopiston vilppiepäilytilanteisiin liittyviä ohjeita: [Rehtorin päätös opiskelun eettisistä ohjeista ja vilppitapausten käsittelystä Jyväskylän yliopistossa \(21.6.2023\).](#)

Esitarkastuslausunto

Esitarkastajien tulee antaa kuukauden kuluessa nimityksestä noin 3–4 sivun kirjallinen lausunto, jossa arvioidaan, täyttääkö käsikirjoitus Jyväskylän yliopiston väitöskirjavaatimukset ja voidaanko sille myöntää lupa julkiseen tarkastukseen. Esitarkastus kohdistuu väitöskirjaan kokonaisuutena, joten artikkeliväitöskirjassa arvioinnin tulee kattaa myös väitöskirjaan kuuluvat artikkelit (julkaistut ja julkaisemattomat). Pohja lausunnon laatimiseksi löytyy liikuntatieteellisen tiedekunnan *väitöskirjan arviointilomakkeelta*, jonka esitarkastaja myös täyttää.

Lausunnossa tulee yksiselitteisesti esittää luvan myöntämistä väitöskirjan julkiseen tarkastukseen tai sen epäämistä sekä käsikirjoituksen vahvuudet ja heikkoudet. Lausunto ei voi olla ehdollinen, eli esitarkastaja ei voi vaatia muutoksia väitöskirjaan, vaan käsikirjoitus täytyy hyväksyä tai hylätä sellaisenaan. Esitarkastaja voi ehdottaa lisäyksiä, korjauksia tai kielentarkistusta, mutta korjausehdotusten tulee olla sellaisia, että lupa julkiseen tarkastukseen voidaan

myöntää riippumatta siitä, toteutetaanko muutokset vai ei. Esitarkastajan tulee esittää väittelyluvan epäämistä, jos väitöskirja ei täytä hyväksymiselle asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Esitarkastajat eivät esitä väitöskirjalle arvolausetta, vaan joko väittelyluvan myöntämistä tai sen epäämistä.

Väitöskirjan käsikirjoitus sisältää aiemmin julkaisematonta sisältöä, joten sitä ei saa käsitellä tekoälytyökaluilla.

Esitarkastajan tehtävä päättyy lausuntoon. Opiskelija ja vastuullinen ohjaaja keskustelevat siitä, millaisia mahdollisia korjauksia tai muutoksia käsikirjoitukseen tehdään ennen julkista tarkastusta ja väitöskirjan julkaisemista. Esitarkastuksen jälkeen väitöskirjaan voi tehdä vain esitarkastajien ehdottamia muutoksia, mutta ei muita merkittäviä muutoksia, kuten lisätä, poistaa tai vaihtaa artikkeleita. Väitöskirjaan saa tehdä teknistä viimeistelyä, kuten kielen, tiivistelmän ja yhteenvedon muokkausta.

Esitarkastajat voivat antaa yksittäiset lausunnot tai halutessaan yhteisen lausunnon. Esitarkastuslausunto laaditaan väitöskirjan kielellä tai englanniksi.

Tiedekuntaneuvostolle osoitetusta lausunnosta ja arviointilomakkeesta tulee käydä ilmi väittelijän, väitöskirjan ja esitarkastajan tiedot (nimi, affiliaatio) ja siinä tulee olla esitarkastajan allekirjoitus.

Lausunnon sisältö ja arvioitavat osa-alueet (soveltuvin osin väitöskirjan tieteenala huomioiden):

1. Tutkimuksen perusidea, suunnittelu ja ongelmanasettelu

- Arvio tutkimuksen taustasta ja päämääristä, ongelmanasettelun mielekkyydestä sekä tutkimuksen sijoittuminen tieteenalan tutkimusperinteeseen ja perustelu sopivuudesta väitöskirjatyöksi.

2. Tutkimusalan tuntemus

- Arvio aihepiirin tuntemuksesta, kriittisestä ja johdonmukaisesta käsittelystä, kattavuudesta sekä rajauksesta.

3. Tutkimuksen menetelmät ja aineisto

- Arvio käytettyjen menetelmien soveltuvuudesta ja laajuudesta, aineiston riittävydestä ja mahdollisista metodisista edistysaskelista.

4. Tutkimuksen tulokset ja niiden esittäminen

- Arvio tuloksista ja niiden merkittävydestä sekä esityksen selkeydestä.

5. Pohdinta ja johtopäätökset

- Arvio pohdintaosan asiallisuudesta, selkeydestä, kriittisyydestä ja eettisestä tarkastelusta sekä siitä, onko väittelijä liittänyt omat tuloksensa olemassa olevaan tietoon, tehnyt perusteluja johtopäätöksiä ja asettanut uusia tutkimuskohteita.

6. Väitöskirjan rakenne, johdonmukaisuus ja tekstin viimeistely

- Arvio väitöskirjan laajuudesta ja osien tasapuolisesta esityksestä sekä tekstin viimeistelystä.

7. Itsenäisen työn osuus

- Arvio väittelijän itsenäisen työn osuudesta.

8. Osajulkaisut (arvioidaan vain, mikäli artikkeliväitöskirja)

- Artikkeliväitöskirjassa arvio tieteellisen kokonaisuuden muodostumisesta.

Esitarkastajan yhteenveto ja väittelylupaa koskevan esityksen perustelut

- Lausunto päätetään yhteenvetoon, jossa esitetään tutkimuksen päämäärä, metodien peruspiirteet, tärkeimmät tulokset ja johtopäätökset sekä annetaan yleiskuvaus tutkimuksen laadusta ja merkityksestä. Yhteenvedossa tulee esittää keskeisimmät perusteet väittelyluvan myöntämiselle tai sen epäämiselle. Mikäli esitarkastaja esittää väitöskirjan kuuluvan alansa parhaimmiston (korkeatasoisimman 5 % joukkoon), hänen tulee perustella myös tämä esitys.

Esitarkastuslausunnon lähettäminen ja esitarkastuspalkkio

Lausunto tulee antaa kuukauden kuluessa nimityksestä ja käsikirjoituksen vastaanottamisesta, ellei suostumusta tehtävään tiedusteltaessa ole sovittu muusta ajasta. Nimityksen jälkeen tiedekunnan dekaani tai hänen määräämänsä henkilö voi perustellusta syystä pidentää aikaa.

Allekirjoitettu arviointilomake ja kirjallinen lausunto osoitetaan tiedekuntaneuvostolle ja lähetään pdf- tai docx-tiedostona jatkotutkintokoulutuksen tuen tiimille sähköpostiosoitteeseen doctoral-dissertations@jyu.fi (ei väittelijälle tai ohjaajalle). Jatkotutkintokoulutuksen tuen tiimi toimittaa lausunnon edelleen väittelijälle, vastuulliselle ohjaajalle ja tiedekuntaneuvostolle, ja mikäli väittelylupa myönnetään, myös vastaväittäjälle ja väitöskirjan arviointilautakunnalle.

Esitarkastajalle maksetaan Jyväskylän yliopiston määrittelemä palkkio. Palkkion maksatusta koskevat ohjeet lähetetään esitarkastajalle sähköpostitse, kun tiedekunta on vastaanottanut lopullisen esitarkastuslausunnon.

Päätöksenteko

Kun tiedekunta on saanut molemmat esitarkastuslausunnot, tiedekuntaneuvosto päättää väittelyluvan myöntämisestä. Väittelijälle varataan tilaisuus vastineen antamiseen lausunnoista ennen päätöstä. Väittelijällä on oikeus keskeyttää esitarkastusprosessi ennen tiedekuntaneuvoston käsittelyä. Väittelylupa myönnetään esitarkastajien lausuntojen perusteella.

- Jos molemmat lausunnot ovat myönteisiä, väittelylupa yleensä myönnetään. Tiedekunta päättää väitöstilaisuudesta ja nimittää vastaväittäjän, joka voi olla esitarkastaja (hänen siihen suostuessaan) tai muu henkilö, ja arviointilautakunnan.
- Jos molemmat lausunnot ovat kielteisiä, esitarkastusprosessi keskeytetään joko väittelijän pyynnöstä tai tiedekuntaneuvoston päätöksestä. Jos toinen lausunto on

myönteinen ja toinen kielteinen, väitöskirjalle voidaan nimetä kolmas esitarkastaja tai väittelijä voi keskeyttää esitarkastusprosessin ennen tiedekuntaneuvoston käsittelyä, muutoin tiedekuntaneuvosto päättää prosessin jatkosta.

- Jos esitarkastusmenettely keskeytyy, väittelijä voi pyytää uutta esitarkastusta tehtyään tarvittavat muutokset. Tehtävään voi nimetä uudet esitarkastajat tai pyytää samoja esitarkastajia uudelleen.

ARVIOINTIASTEIKKO

Väitöskirjan tulee täyttää yhdenvertaiset tieteelliset sekä oppimisen ja kyvykkyyden todentavat kriteerit. Väitöskirjan tulee:

- sisältää uutta tieteellistä tietoa ja perusteltuja tuloksia sekä olla tieteellisesti vakuuttava
- osoittaa väittelijän kriittistä ajattelua, oman tutkimusalan syvällistä tuntemusta sekä tieteellisen tutkimuksen menetelmien hallintaa ja soveltamiskykyä
- olla tieteellisesti rehellinen ja tutkimuseettisten normien mukainen.

Tiedekuntaneuvosto päättää väitöskirjan lopullisen arvolauseen kolmiportaisella asteikolla "hylätty – hyväksytty – kiittäen hyväksytty" julkisen tarkastuksen jälkeen perustuen vastaväittäjän/ien ja arviointilautakunnan väitöskirjasta antamiin lausuntoihin. Myös esitarkastuslausunnot toimitetaan väitöskirjan hyväksynnästä ja arvioinnista päättävän tiedekuntaneuvoston tiedoksi.

Väitöskirja arvostellaan liikuntatieteellisessä tiedekunnassa asteikolla:

"Kiittäen hyväksytty"

Arvolause "Kiittäen hyväksytty" voidaan myöntää vain erityisen ansiokkaalle työlle, joka kuuluu alansa parhaimmistoon (5 %). "Kiittäen hyväksytty" -arvolause edellyttää, että kaikki seuraavat kriteerit täyttyvät:

- Väitöskirja on tieteellisesti erityisen ansiokas.
- Väitöskirja syventää tieteenalan teorianmuodostusta.
- Väitöskirjan havainnot ja johtopäätökset ovat olennaisesti uusia.
- Saavutetut tulokset ovat tutkimusalueellaan poikkeuksellisen merkittäviä.
- Artikkeliväitöskirjan osajulkaisut on julkaistu tasokkaissa alan kansainvälisissä tieteellisissä sarjoissa ja väitöskirjan kaikki osat on erinomaisesti laadittu (kirjallisuuskatsaus, menetelmät, tulokset ja pohdinta).
- Tekijällä on tulosten saavuttamisessa merkittävä itsenäinen osuus.
- Väittelijä on puolustanut väitöskirjaansa erinomaisesti väitöstilaisuudessa.

"Hyväksytty"

Työllä on väitöskirjalta vaadittava tieteellinen kontribuutioarvo:

- Työssä on selkeä tavoitteenasettelu ja rajaukset on tehty selkeästi, työn teoreettinen viitekehys ja empiirinen osuus noudattavat tutkimusalueella hyväksytyjä noudatettavaa tapaa.
- Johtopäätökset perustuvat saatuihin tuloksiin.
- Eettiset näkökulmat on tarkasteltu asianmukaisesti.
- Väittelijä on osoittanut sekä väitöskirjassaan että väitöstilaisuudessa hyvää perehtyneisyyttä omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen.
- Väittelijä on saavuttanut valmiudet tutkimusalaansa piirissä itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa.

“Hylätty”

Työssä on selkeitä puutteita useammilla seuraavista osa-alueista:

- Tavoitteen asettelu ja rajaukset ovat epäselvät.
- Työllä ei ole riittävää tieteellistä kontribuutiota.
- Työn sekä teoreettisessa viitekehyksessä että empiriaosuudessa on vakavia puutteita tai ongelmia.
- Työn johtopäätökset eivät perustu saatuihin tuloksiin.
- Tutkimuksen eettisiä näkökulmia ei ole tarkasteltu asianmukaisesti.